

Корисні поради для біофермера-початківця

Нині у складних і нестабільних ринкових умовах господарювання дедалі більшої актуальності набуває сталий розвиток, що являє собою стабільний соціально-економічний розвиток, що не руйнує своєї природної основи та забезпечує безперервний прогрес суспільства. А відтак, створення економічно ефективних господарств, що є життєздатними та швидко розвиваються, ґрунтуючись на засадах органічного землеробства, набуває великої актуальності. Для досягнення сталого розвитку таких господарств необхідно налагодити співпрацю, уникаючи конфліктів, які можуть при цьому виникнути (див. рис.).

Враховуючи особливості та чинники органічного землеробства, стає й прибуткове господарство має ґрунтуватися на таких засадах:

1. Обов'язкове врахування біологічних закономірностей і дбайливе ставлення до природних ресурсів.

2. Господарство, по можливості, має бути незалежним.

3. Готовність господарства до кооперації.

Органічне сільське господарство – це практична реалізація принципу стабільного розвитку аграрного сектора, що об'єднує і гармонізує розвиток екологічної, економічної та соціальної сфер суспільства.

Виходячи з вищезазначеного, пропонуємо декілька загальних корисних порад біофермеру-початківцю.

Поради з урахування

внутрішньогосподарського фактора:

"Найважливіший фактор – це не техніка вирощування, а, швидше за все, стан свідомості фермера" (**Масанобу Фукуока**, "Революція однієї соломинки").

1. Намагайтеся "використовувати кожен кубічний сантиметр свого шансу" (усі ресурси господарства мають бути використані).

2. Враховуйте довготривалі наслідки своїх дій.

3. Проаналізуйте стан вашого господарства і спробуйте дати відповіді на запитання: "Що у мене є? Що і як я роблю?". А потім шукайте шляхи вирішення проблем, а не самі проблеми.

4. Уникайте великих короткострокових інвестицій.

Поради з урахування соціального чинника:

"Допомагайте людям у здобутті незалежності та сприяйте розвитку групової Відповідальності"

(Білл Моллісон, Рені Міа Слей, "Введення у пермакультуру").

Намагайтеся максимально орієнтуватися на ринок. З цією метою насамперед слід відповісти на наступні питання:

- * Що я зможу виробляти?
- * Який товар зможу продати найкраще?
- * Скільки виробляти?
- * Скільки споживає моя родина (господарство)?

Скільки і що саме продавати?

* Що я можу зробити по-іншому, щоб зменшити витрати й збільшити прибуток мого господарства? Що мені необхідно для цього? Що з необхідного у мене є?

Поради з урахування природного фактора:

"Використовуйте природні ресурси оптимально й утилізуйте відходи" (Білл Моллісон, Рені Міа Слей, "Введення у пермакультуру").

1. Проаналізуйте природні чинники, що існують у вашому господарстві. З цією метою насамперед необхідно відповісти на такі питання:

* Які природні ресурси я маю у власному розпорядженні?

* Яким чином можна найефективніше використовувати існуючі ресурси?

* Яким чином я можу використовувати природні закономірності?

* Які продукти найкраще виробляти, враховуючи існуючі кліматичні особливості?

* Як збільшити якість і кількість продуктів під час мого господарювання?

2. Регулярно висаджуйте дерева та піклуйтеся про підвищення природної родючості ґрунту.

3. Доцільно використовувати районовані види і сорти, що найбільш пристосовані до умов навколишнього середовища. Бездумне використання потенційно агресивних видів може призвести до порушення балансу в навколишньому середовищі.

4. Використовуйте власну земельну ділянку максимально ефективно. Розробляйте малі за розміром енергоефективні інтенсивні системи замість великих екстенсивних систем, які споживають значний обсяг енергії.

5. Використовуйте на практиці різноманітність видів, вирощуйте полікультури (на противагу монокультурам). Це одна з основних умов стійкості, що зменшує залежність господарства від екологічних і соціальних змін.

6. Збільшуйте різноманітність вироблених продуктів; враховуйте загальну суму вирощених продук-

тів, зокрема однорічних і багаторічних рослин, зернових і бобових культур, рослин і тварин. Розглядайте заощаджену енергію також як виробленого продукту. Використовуйте природні (сонце, вітер, вода) і біологічні (рослини, тварини) системи для збереження та виробництва енергії.

7. Враховуйте місцеві й традиційні знання з природного землеробства.

Таким чином, розпочинаючи органічне землеробство фермеру необхідно визначитися з існуючими природними умовами та досвідом, проаналізувати власні потреби, вивчити зовнішній попит. Це дасть змогу уникнути більшості ризиків, забезпечить стійкий та ефективний розвиток господарства.

Насамкінець ще раз зазначимо, що органічне землеробство – це розумний підхід до землі й рослин, завдяки якому досягаються стабільні врожаї за мінімальних витрат коштів, без застосування мінеральних добрив і отрутохімікатів. Суть його в тому, щоб організувати господарство подібно до природних екосистем, у яких кожне створіння матиме своє призначення і житиме у злагоді з іншими.

Чайка Тетяна Олександрівна,
кандидат економічних наук,

Центр органічного землеробства "Полтава-органік",
Полтавська державна аграрна академія

